

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

22 novembre 2013

RÉVISION DE LA CONSTITUTION

**Proposition d'insertion
d'un article 39bis dans la Constitution**

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE

portant modification de la loi spéciale du
6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle et
de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative
aux Institutions bruxelloises, en vue de
permettre l'organisation de consultations
populaires régionales

RÉVISION DE LA CONSTITUTION

**Proposition de révision
de l'article 142 de la Constitution**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE RÉVISION DE LA CONSTITUTION
ET DE LA RÉFORME DES INSTITUTIONS
PAR
M. **Luk VAN BIESEN**
ET MME **Christiane VIENNE**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

22 november 2013

HERZIENING VAN DE GRONDWET

**Voorstel tot invoeging van een
artikel 39bis in de Grondwet**

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET

tot wijziging van de bijzondere wet van
6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en
de bijzondere wet van 12 januari 1989 met
betrekking tot de Brusselse Instellingen
teneinde de organisatie van gewestelijke
volksraadplegingen toe te laten

HERZIENING VAN DE GRONDWET

**Voorstel tot herziening van
artikel 142 van de Grondwet**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE HERZIENING VAN DE GRONDWET
EN DE HERVORMING VAN DE INSTELLINGEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Luk VAN BIESEN**
EN MEVROUW **Christiane VIENNE**

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**

Président/Voorzitter: André Flahaut

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Peter Dedecker, Daphné Dumery, Kristien Van Vaerenbergh, Ben Weyts
PS	André Flahaut, André Frédéric, Yvan Mayeur, Bruno Van Grootenbrulle
CD&V	Gerda Mylles, Raf Terwingen
MR	Daniel Bacquelaine, Charles Michel
sp.a	Renaat Landuyt
Ecolo-Groen	Muriel Gerkens
Open Vld	Luk Van Biesen
VB	Barbara Pas
cdH	Christian Brotcorne

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Siegfried Bracke, Sophie De Wit, Theo Francken, Jan Jambon, Peter Luykx
Isabelle Emmery, Olivier Henry, Karine Lalieux, André Perpète
Sonja Becq, Roel Deseyn, Stefaan Vercamer
François-Xavier de Donnea, Kattrin Jadin, Marie-Christine Marghem
Caroline Gennez, Bruno Tobback
Eric Jadot, Stefaan Van Hecke
Patrick Dewael, Bart Somers
Gerolf Annemans, Rita De Bont
Catherine Fonck, N

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie
INDEP-ONAFH	:	Indépendant-Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:	Afkortingen bij de nummering van de publicaties:
DOC 53 0000/000: Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n ^o de base et du n ^o consécutif	DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA: Questions et Réponses écrites	QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV: Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN: Séance plénière	PLEN: Plenum
COM: Réunion de commission	COM: Commissievergadering
MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be courriel : publications@lachambre.be	Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE	Pages
Introduction	3
I. Exposés introductifs.....	4
A. Proposition d'insertion d'un article 39 <i>bis</i> dans la Constitution (DOC 53 2966/001).....	4
B. Proposition de loi spéciale portant modification de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle et de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises, en vue de permettre l'organisation de consultations populaires régionales (DOC 53 2968/001)	4
C. Proposition de révision de l'article 142 de la Constitution (DOC 53 2971/001).....	5
II. Discussion générale.....	5
III. Discussion des articles	7
A. Proposition d'insertion d'un article 39 <i>bis</i> dans la Constitution (DOC 53 2966/001).....	7
B. Proposition de loi spéciale portant modification de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle et de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises, en vue de permettre l'organisation de consultations populaires régionales (DOC 53 2968/001)	8
C. Proposition de révision de l'article 142 de la Constitution (DOC 53 2971/001).....	11
IV. Votes	12
A. Proposition d'insertion d'un article 39 <i>bis</i> dans la Constitution (DOC 53 2966/001).....	12
B. Proposition de loi spéciale portant modification de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle et de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises, en vue de permettre l'organisation de consultations populaires régionales (DOC 53 2968/001)	12
C. Proposition de révision de l'article 142 de la Constitution (DOC 53 2971/001).....	14

Documents précédents:

Doc 53 2966/ (2012/2013):

001: Révision de la Constitution de Mme Gerkens, MM. Frédéric, Terwingen et Bacquelaine, Mme Temmerman, M. Dewael, Mme Fonck et M. Van Hecke.

002: Amendements.

Doc 53 2968/ (2012/2013):

001: Proposition de loi spéciale de MM. Dewael, Frédéric, Terwingen et Bacquelaine, Mmes Temmerman, Fonck et Gerkens et M. Van Hecke.

002: Avis du Conseil d'État.

003: Amendements.

Doc 53 2971/ (2012/2013):

001: Révision de la Constitution de MM. Bacquelaine, Mayeur et Terwingen, Mme Temmerman, M. Dewael, Mmes Fonck et Gerkens et M. Van Hecke.

002: Amendement.

INHOUD	Blz.
Inleiding.....	3
I. Inleidende uiteenzettingen	4
A. Voorstel tot invoeging van een artikel 39 <i>bis</i> in de Grondwet (DOC 53 2966/001).....	4
B. Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, teneinde de organisatie van gewestelijke volksraadplegingen toe te laten (DOC 2968/001).....	4
C. Voorstel tot herziening van artikel 142 van de Grondwet (DOC 53 2971/001)	5
II. Algemene bespreking.....	5
III. Artikelsgewijze bespreking	7
A. Voorstel tot invoeging van een artikel 39 <i>bis</i> in de Grondwet (DOC 53 2966/001).....	7
B. Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, teneinde de organisatie van gewestelijke volksraadplegingen toe te laten (DOC 2968/001).....	8
C. Voorstel tot herziening van artikel 142 van de Grondwet (DOC 53 2971/001)	11
IV. Stemmingen	
A. Voorstel tot invoeging van een artikel 39 <i>bis</i> in de Grondwet (DOC 53 2966/001).....	12
B. Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, teneinde de organisatie van gewestelijke volksraadplegingen toe te laten (DOC 2968/001).....	12
C. Voorstel tot herziening van artikel 142 van de Grondwet (DOC 53 2971/001)	14

Voorgaande documenten:

Doc 53 2966/ (2012/2013):

001: Herziening van de grondwet van mevrouw Gerkens, de heren Frédéric, Terwingen en Bacquelaine, mevrouw Temmerman, de heer Dewael, mevrouw Fonck en de heer Van Hecke.

002: Amendementen.

Doc 53 2968/ (2012/2013):

001: Voorstel van bijzondere wet van de heren Dewael, Frédéric, Terwingen en Bacquelaine, de dames Temmerman, Fonck en Gerkens en de heer Van Hecke.

002: Advies van de Raad van State.

003: Amendementen.

Doc 53 2971/ (2012/2013):

001: Herziening van de Grondwet van de heren Bacquelaine, Mayeur en Terwingen, mevrouw Temmerman, de heer Dewael, de dames Fonck en Gerkens en de heer Van Hecke.

002: Amendement.

MESDAMES, MESSIEURS,

INTRODUCTION

Dans le cadre de la deuxième phase de la Sixième Réforme de l'État, dix propositions ont été déposées le 24 juillet 2013 à la Chambre des représentants (DOC 53 2965/001 à DOC 53 2974/001).

Votre commission a examiné les présentes propositions (DOC 53 2966/001, DOC 53 2968/001 et DOC 53 2971/001) au cours de sa réunion du 6 novembre 2013.

Le 24 juillet 2013, le président de la Chambre a demandé l'avis du Conseil d'État sur la proposition de loi spéciale portant modification de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle et de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises, en vue de permettre l'organisation de consultations populaires régionales (DOC 53 2968/001). Le Conseil d'État a rendu son avis le 13 août 2013 (DOC 53 2968/002).

*
* *

M. André Flahaut, président, a fait observer que la présente proposition de révision de la Constitution (DOC 53 2971/001) portait sur la même disposition constitutionnelle que la proposition de révision de l'article 142 de la Constitution (DOC 53 2969/001). En conséquence, le président a proposé, au cas où les deux textes étaient adoptés, de les joindre dans un seul texte coordonné.

Votre commission a souscrit à l'unanimité à cette jonction.

I.— EXPOSÉS INTRODUCTIFS

A. Proposition d'insertion d'un article 39bis dans la Constitution (DOC 53 2966/001)

Mme Muriel Gerken (Ecolo-Groen), auteur principal de la proposition, commente les lignes de force de la proposition de révision de l'article 39bis de la Constitution et renvoie, à cet égard, aux développements de la proposition de révision (voir DOC 53 2966/001, p. 3-6).

DAMES EN HEREN,

INLEIDING

In het kader van de tweede fase van de Zesde Staatshervorming werden op 24 juli 2013 tien voorstellen ingediend bij de Kamer van volksvertegenwoordigers (DOC 53 2965/001 tot DOC 53 2974/001).

Uw commissie heeft de voorliggende voorstellen (DOC 53 2966/001, DOC 53 2968/001 en DOC 53 2971/001) besproken tijdens haar vergadering van 6 november 2013.

Op 24 juli 2013 heeft de Kamervoorzitter het advies van de Raad van State verzocht over het voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, teneinde de organisatie van gewestelijke volksraadplegingen toe te laten (DOC 53 2968/001). De Raad van State heeft zijn advies gegeven op 13 augustus 2013 (DOC 53 2968/002).

*
* *

De heer André Flahaut, voorzitter, heeft vastgesteld dat dit voorstel tot herziening van de Grondwet (DOC 53 2971/001) betrekking heeft op dezelfde grondwettelijke bepaling als het voorstel tot herziening van artikel 142 van de Grondwet (DOC 53 2969/001). De voorzitter heeft ingevolge voorgesteld beide teksten in één enkele gecoördineerde tekst samen te voegen indien ze zijn aangenomen.

Uw commissie heeft die samenvoeging eenparig onderschreven.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Voorstel tot invoeging van een artikel 39bis in de Grondwet (DOC 53 2966/001)

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo-Groen), hoofdindienner van het voorstel, licht de krachtlijnen van het voorstel tot herziening van artikel 39bis van de Grondwet toe en refereert daarbij aan de toelichting van het voorstel tot herziening (zie DOC 53 2966/001, p. 3-6).

B. Proposition de loi spéciale portant modification de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle et de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises, en vue de permettre l'organisation de consultations populaires régionales (DOC 2968/001)

M. Luk Van Biesen (Open Vld) commente les lignes de force de la proposition de loi spéciale et renvoie, à cet égard, aux développements et au commentaire des articles de la proposition de la loi spéciale (voir DOC 53 2968/001, p. 3-4).

C. Proposition de révision de l'article 142 de la Constitution (DOC 53 2971/001)

M. Daniel Bacquelaine (MR), auteur principal de la proposition, précise les lignes de force de la proposition de révision de l'article 142 de la Constitution et renvoie à cet égard aux développements de la proposition (voir DOC 53 2971/001, p. 3-5).

II.— DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) précise que le groupe auquel elle appartient n'est pas favorable à l'organisation de consultations populaires. Plusieurs exemples du passé démontrent que de telles consultations exacerbent les oppositions et compliquent la prise de décision par les élus qui sont pourtant les mieux placés pour évaluer les intérêts en présence. À titre d'illustration, l'intervenante se réfère au referendum organisé sur le projet relatif au Lange Wapper ou encore à la Question royale.

Mme Van Vaerenbergh se demande pourquoi les textes résultant de l'accord institutionnel réservent aux seules régions la possibilité d'organiser des consultations populaires. Pourquoi les communautés ne pourraient-elles pas, elles aussi, décider de tenir de telles consultations dans les matières relevant de leur compétence?

L'article 39*bis* de la Constitution dont l'insertion est proposée par la proposition DOC 53 2966/001, exclut des matières pouvant faire l'objet d'une consultation populaire, les matières liées aux finances ou au budget. L'intervenante souhaite connaître les raisons de ces limitations.

Se référant aux développements de la proposition de loi, l'intervenante constate qu'*"est également exclue la tenue d'une consultation populaire sur des matières qui*

B. Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, teneinde de organisatie van gewestelijke volksraadplegingen toe te laten (DOC 2968/001)

De heer Luk Van Biesen (Open Vld) licht de krachtlijnen van het voorstel van bijzondere wet toe en refereert daarbij aan de toelichting en de artikelsgewijze toelichting van het voorstel van bijzondere wet (zie DOC 53 2968/001, p. 3-4).

C. Voorstel tot herziening van artikel 142 van de Grondwet (DOC 53 2971/001)

De heer Daniel Bacquelaine (MR), hoofdindieners van het voorstel, verduidelijkt de krachtlijnen van het voorstel tot herziening van artikel 142 van de Grondwet en refereert daarbij aan de toelichting van het voorstel (zie DOC 53 2971/001, p. 3-5).

II. — ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) laat weten dat haar fractie geen voorstander is van volksraadplegingen. Verscheidene voorbeelden hebben aangetoond dat dergelijke raadplegingen de tegenstellingen verscherpen en de besluitvorming door de verkozenen, die nochtans het best geplaatst zijn om de betrokken belangen in te schatten, bemoeilijken. De spreekster verwijst naar de voorbeelden van het referendum over de Lange Wapper en over de koningskwestie.

Mevrouw Van Vaerenbergh vraagt zich af waarom krachtens de teksten die uit het institutioneel akkoord voortvloeien alleen de gewesten volksraadplegingen kunnen organiseren. Waarom zouden de gemeenschappen geen dergelijke raadplegingen kunnen organiseren in verband met aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn?

Artikel 39*bis* van de Grondwet dat wetsvoorstel DOC 53 2966/001 beoogt in te voegen, sluit de aan de financiën of aan de begroting gerelateerde aangelegenheden uit van die welke waarover een volksraadpleging mag worden gehouden. De spreekster wenst te weten waarom in die beperkingen is voorzien.

De spreekster stipt aan dat in de toelichting van het wetsvoorstel het volgende wordt aangegeven: *"Bovendien wordt het organiseren van een*

doivent être réglées à une majorité des deux tiers, eu égard à la plus large assise démocratique dont dispose déjà ce type de matières et pour éviter d'alourdir le processus de décision (DOC 53 2966/001, p.6). Il en résulte notamment que les matières relatives à la composition et au fonctionnement des institutions régionales, ne pourront pas non plus faire l'objet d'une consultation populaire. La population ne pourra par conséquent pas être consultée sur la suppression éventuelle des provinces ou sur le nombre de conseillers provinciaux, alors que de tels sujets se prêtent particulièrement bien à une consultation populaire.

Mme Van Vaerenbergh est d'avis qu'en prévoyant ces limitations, la majorité institutionnelle est parvenue à protéger ses intérêts.

De l'exposé des motifs, il ressort également que sera interdite "toute consultation populaire dont la formulation de la question ou dont une des réponses proposées conduirait à porter préjudice aux garanties visées à l'article 16bis de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles ou à l'article 5bis de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relatives aux Institutions bruxelloises" (DOC 53 2966/001, p. 7). Il ne sera donc pas possible de consulter la population sur les privilèges dont jouissent les francophones en Région flamande. Cette limitation prouve que la majorité institutionnelle, consciente de l'absence d'adhésion de la population flamande aux concessions faites par certains de ses représentants dans le cadre de l'accord institutionnel, préfère la réduire au silence que lui donner voix au chapitre.

L'intervenante dit par contre comprendre la logique qui sous-tend l'instauration d'un contrôle préventif par la Cour constitutionnelle mais pense que cela ralentira et alourdira la procédure à tel point que la consultation populaire envisagée deviendra superflue. Elle se demande notamment s'il n'aurait pas été opportun de laisser aux régions le soin de décider elle-même de la nécessité ou non d'interroger la Cour constitutionnelle sur la constitutionnalité d'un projet de consultation populaire.

*
* *

À la différence de l'intervenante précédente, Mme Barbara Pas (VB) précise que son groupe est

volksraadpleging uitgesloten over aangelegenheden die met een tweederde meerderheid moeten worden geregeld, aangezien deze aangelegenheden reeds een ruimer democratisch draagvlak hebben, en om te vermijden dat het beslissingsproces in deze domeinen nog wordt verzaamd." (DOC 53 2966/001, blz. 6). Daaruit vloeit onder meer voort dat over aangelegenheden die betrekking hebben op de samenstelling en op de werking van de gewestelijke instellingen evenmin een volksraadpleging mag worden gehouden. De bevolking zal bijgevolg niet kunnen worden geraadpleegd over de eventuele afschaffing van de provincies of over het aantal provincieraadsleden, terwijl dergelijke onderwerpen zich juist zeer goed tot een volksraadpleging lenen.

Volgens mevrouw Van Vaerenbergh is de meerderheid erin geslaagd aan de hand van die beperkingen haar belangen te beschermen.

In de toelichting wordt tevens het volgende aangegeven: "De naleving van het geheel van deze normen moet eveneens begrepen worden als een verbod tot het houden van een volksraadpleging waarvan de formulering van de vraagstelling of waarvan één van de voorgestelde antwoorden zou leiden tot het afbreuk doen aan de in artikel 16bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de in artikel 5bis van de bijzondere wet van 12 januari 1989 betreffende de Brusselse instellingen bedoelde garanties." (DOC 53 2966/001, blz. 7). Het zal dus onmogelijk zijn de bevolking te raadplegen over de privileges voor de Franstaligen in het Vlaams Gewest. Die beperking toont aan dat de institutionele meerderheid zich ervan bewust is dat de Vlaamse bevolking de toegevingen van sommige van haar vertegenwoordigers in het kader van het institutioneel akkoord niet steunt en dat ze er de voorkeur aan geeft die bevolking de mond te snoeren in plaats van haar de mogelijkheid te bieden zich uit te spreken.

*
* *

De spreekster begrijpt daarentegen de onderliggende logica van een voorafgaande controle door het Grondwettelijk Hof, maar zij denkt dat dit de procedure in die mate zal vertragen en verzwaren dat de overwogen volksraadpleging overbodig zal worden. Zij vraagt zich met name af of het niet opportuun zou geweest zijn de gewesten zelf te laten uitmaken of het Grondwettelijk Hof al dan niet moet worden geraadpleegd over de grondwettigheid van een geplande volksraadpleging.

In tegenstelling tot de vorige spreekster, stipt mevrouw Barbara Pas (VB) aan dat haar fractie voorstander is

favorable à l'organisation de consultations populaires à effets décisifs. En effet, le respect de la volonté du citoyen devrait être la règle dans une démocratie. Bon nombre de pays recourent à de tels instruments. Mme Pas cite le cas de la Suisse où des questions telles l'interdiction des minarets et l'expulsion des criminels étrangers ont fait l'objet d'un referendum.

L'intervenante est d'avis que l'instauration de referendums devrait mettre fin au simulacre de démocratie actuelle où les élections sont surtout utilisées comme un moyen pour l'électeur de manifester son mécontentement. Nul n'ignore en effet qu'en Belgique, la volonté de l'électeur est rarement respectée comme en témoigne par exemple le cordon sanitaire.

*
* *

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) qualifie d'étranges certains arguments des intervenantes précédentes. Certes, il n'ignore pas que certains partis souhaiteraient saisir l'opportunité offerte par les textes à l'examen pour organiser une consultation populaire sur la survie de la Belgique.

L'intervenant estime qu'il est logique d'exclure des matières liées aux finances et au budget. On peut en effet difficilement interroger la population sur le montant de leurs impôts. Le décret communal flamand, qui permet d'organiser des consultations populaires locales, prévoit d'ailleurs lui aussi de telles exceptions.

Enfin, il rappelle que l'accord institutionnel prévoit que les régions pourront modifier les règles relatives à l'organisation des provinces.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES

A. Proposition d'insertion d'un article 39bis dans la Constitution (DOC 53 2966/001)

Article unique

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) et consorts déposent l'amendement n° 2 (DOC 53 2966/002) visant à remplacer l'article unique de la proposition.

Se référant à son intervention au cours de la discussion générale, Mme Van Vaerenbergh répète que rien ne justifie d'exclure des matières pouvant faire l'objet d'une consultation populaire, les matières liées aux finances

van bindende volksraadplegingen. In een democratie zou de inachtneming van de wil van de burger immers de regel moeten zijn. Tal van landen doen een beroep op dergelijke instrumenten. Mevrouw Pas geeft het voorbeeld van Zwitserland, waar een referendum werd gehouden over kwesties zoals het verbod op minaretten en de uitwijzing van buitenlandse criminelen.

Volgens de spreker zou de invoering van referenda een einde moeten maken aan de huidige schijndemocratie waarin verkiezingen voor de burger voornamelijk een middel zijn om zijn ontevredenheid te uiten. Iedereen weet immers dat in België de wil van de kiezer zelden wordt gerespecteerd, zoals bijvoorbeeld blijkt uit het cordon sanitaire.

*
* *

Volgens de heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) zijn sommige argumenten van de vorige sprekers eigenaardig. Hij weet immers dat bepaalde partijen van de voorliggende teksten gebruik zouden willen maken om een volksraadpleging te organiseren over het voortbestaan van België.

De spreker acht het logisch dat de aan de financiën en aan de begroting gerelateerde aangelegenheden worden uitgesloten. Het is immers moeilijk de bevolking te raadplegen over het bedrag van de belastingen. Het Vlaams gemeentedecreet, dat de mogelijkheid biedt lokale volksraadplegingen te organiseren, voorziet trouwens ook in dergelijke uitzonderingen.

Tot slot herinnert hij eraan dat het institutioneel akkoord bepaalt dat de gewesten de regels inzake de organisatie van de provincie kunnen wijzigen.

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

A. Voorstel tot invoeging van een artikel 39bis in de Grondwet (DOC 53 2966/001)

Enig artikel

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) c.s. dient amendement nr. 2 (DOC 53 2966/002) in, dat ertoe strekt de tekst van het enig artikel van dit voorstel te vervangen.

Mevrouw Van Vaerenbergh verwijst naar haar betoog tijdens de algemene bespreking en herhaalt dat er geen enkele grond bestaat om de aangelegenheden in verband met de financiën of de begroting, of nog

ou au budget ou encore les matières qui doivent être réglées à une majorité des deux tiers. L'amendement supprime par conséquent ces exceptions ainsi d'ailleurs que l'exigence de majorité spéciale visée à l'alinéa 2 de l'article 39bis proposé.

Mme Barbara Pas (VB) et consorts déposent l'amendement n° 1 (DOC 53 2966/002) visant à adapter la rédaction de l'article unique de la proposition de manière à permettre aux régions de décider, seules, si elles souhaitent limiter les cas dans lesquels une consultation populaire peut être organisée et si elle souhaite conférer à cette consultation un caractère décisive ou non.

*

M. André Flahaut, président, signale que des corrections techniques seront apportées.

B. Proposition de loi spéciale portant modification de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle et de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises, en vue de permettre l'organisation de consultations populaires régionales (DOC 53 2968/001)

CHAPITRE PREMIER

Disposition générale

Article 1er

L'article 1er définit la base constitutionnelle de la proposition de loi spéciale.

Il ne fait l'objet d'aucun commentaire.

CHAPITRE 2

Modifications de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle

Art. 2

L'article 2 de la proposition de loi spéciale vise à insérer, dans le titre Ier de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle, un chapitre IV consacré au contrôle des consultations populaires.

Mme Catherine Fonck (cdH) et consorts déposent l'amendement n° 1 (DOC 52 2968/003) qui tend à

de aangelegenheden die met een tweederdemeerderheid moeten worden geregeld, uit te sluiten van de aangelegenheden waarover een volksraadpleging kan worden gehouden. Dit amendement strekt er dan ook toe die uitzonderingen weg te laten, alsook de vereiste bijzondere meerderheid zoals beoogd in het tweede lid van het voorgestelde artikel 39bis.

Mevrouw Barbara Pas (VB) c.s. dient amendement nr. 1 (DOC 53 2966/002) in, dat ertoe strekt de tekst van het enig artikel aan te passen, teneinde alleen de gewesten te laten beslissen of zij de gevallen willen beperken waarin een volksraadpleging kan worden gehouden, en of zij die volksraadpleging al dan niet bindend willen maken.

*

De heer André Flahaut, voorzitter, preciseert dat technische correcties zullen worden aangebracht.

B. Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, teneinde de organisatie van gewestelijke volksraadplegingen toe te laten (DOC 53 2968/001)

HOOFDSTUK 1

Algemene bepaling

Artikel 1

Dit artikel bepaalt de constitutionele bevoegdheidsgrondslag van dit voorstel van bijzondere wet.

Er worden geen opmerkingen over gemaakt.

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof

Art. 2

Dit artikel strekt ertoe in titel I van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof een hoofdstuk IV in te voegen, met betrekking tot de controle op de volksraadplegingen.

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) c.s. dient amendement nr. 1 (DOC 52 2968/003) in, dat ertoe strekt artikel

remplacer l'article 2, de manière à en adapter la rédaction à l'avis du Conseil d'État (DOC 53 2968/002).

Art. 3

L'article 3 de la proposition de loi spéciale insère dans le nouveau chapitre IV de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle, un article 30ter. La disposition proposée confère à la Cour constitutionnelle le pouvoir de vérifier la constitutionnalité d'une consultation populaire régionale préalablement à son organisation.

Mme Catherine Fonck (cdH) et consorts déposent l'amendement n° 2 (DOC 53 2968/003) qui adapte la rédaction de l'article 30ter aux observations formulées par le Conseil d'État (DOC 53 2968/002). Les modifications proposées entendent notamment permettre au président du parlement régional à l'origine de la demande de faire valoir ses observations dès l'introduction de la demande. Par ailleurs, l'amendement dispose clairement que la consultation populaire ne peut être organisée tant que la Cour constitutionnelle n'a pas statué.

Mme Kristien van Vaerenbergh (N-VA) et consorts déposent l'amendement n° 8 (DOC 53 2968/003) tendant à remplacer l'article 30ter, alinéa 4, proposé.

Mme Van Vaerenbergh observe que le délai de soixante jours peut poser problème dans certains cas. L'amendement réduit ce délai à quatorze jours dans les cas d'urgence motivée.

M. Melchior Wathelet, secrétaire d'État aux Réformes institutionnelles, adjoint au premier ministre indique que la préoccupation de Mme Van Vaerenbergh est partagée par les auteurs de l'amendement n° 2, qui insistent dans leur justification sur la nécessité de garantir une procédure qui soit la plus rapide possible. La Cour constitutionnelle doit être en mesure de respecter le délai qui lui est imparti.

Art. 4

L'article 4 insère, dans la loi spéciale précitée du 6 janvier 1989, un nouveau chapitre VIIIbis, consacré à la procédure de contrôle des consultations populaires.

Mme Catherine Fonck (cdH) et consorts déposent l'amendement n° 3 (DOC 52 2968/003) qui tend à

2 te vervangen, teneinde de tekst ervan aan te passen in het licht van het advies van de Raad van State (DOC 53 2968/002).

Art. 3

Dit artikel strekt ertoe een artikel 30ter in te voegen in het nieuwe hoofdstuk IV van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof. De voorgestelde bepaling verleent het Grondwettelijk Hof de bevoegdheid om de volksraadpleging op haar grondwettigheid te toetsen voordat zij plaatsvindt.

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) c.s. dient amendement nr. 2 (DOC 52 2968/003) in, dat ertoe strekt de tekst van artikel 30ter aan te passen conform de opmerkingen van de Raad van State (DOC 53 2968/002). Dit amendement strekt er meer bepaald toe de voorzitter van het gewestparlement dat om een volksraadpleging verzoekt, de mogelijkheid te geven al bij de indiening van het verzoek zijn opmerkingen te formuleren. Daarnaast stelt het amendement duidelijk dat de volksraadpleging niet mag worden georganiseerd zolang het Grondwettelijk Hof geen beslissing heeft genomen.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) c.s. dient amendement nr. 8 (DOC 53 2968/003) in, ter vervanging van het voorgestelde artikel 30ter, vierde lid.

Mevrouw Van Vaerenbergh merkt op dat de termijn van zestig dagen in sommige gevallen moeilijkheden kan doen rijzen. Het amendement beoogt die termijn tot veertien dagen in te korten in met redenen omklede spoedeisende gevallen.

De heer Melchior Wathelet, staatssecretaris voor Staatshervorming, toegevoegd aan de eerste minister geeft aan dat de bezorgdheid van mevrouw Van Vaerenbergh wordt gedeeld door de indieners van amendement nr. 2, die in hun verantwoording beklemtonen dat het noodzakelijk is een zo snel mogelijke procedure te waarborgen. Het Grondwettelijk Hof moet bij machte zijn om de tijd die het toebedeeld krijgt in acht te nemen.

Art. 4

Artikel 4 strekt ertoe in voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 een nieuw hoofdstuk VIIIbis in te voegen betreffende de controleprocedures voor de volksraadplegingen.

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) c.s. dient amendement nr. 3 (DOC 53 2968/003) in, ter vervanging van

remplacer l'article 4, de manière à en adapter la rédaction à l'avis du Conseil d'État (DOC 53 2968/002).

Art. 5

L'article 5 insère, dans le nouveau chapitre VIII*bis*, un nouvel article 118*bis* qui énonce, au moyen de renvois internes, les règles de procédure applicables à la procédure de contrôle.

Mme Catherine Fonck (cdH) et consorts déposent l'amendement n° 4 (DOC 52 2968/003) qui modifie l'article 5 de la proposition de loi spéciale afin tenir compte de l'avis du Conseil d'État (DOC 53 2968/002).

Le secrétaire d'État se réfère à l'avis du Conseil d'État dans lequel la section de législation se demande pourquoi les auteurs de la proposition n'ont pas soumis la procédure de contrôle des consultations populaires à l'application de l'article 118 de la loi spéciale du 6 janvier 1989, qui permet aux parties d'introduire une demande d'interprétation. L'intervenant explique à ce sujet que la possibilité éventuelle d'introduire une procédure en interprétation d'une décision rendue en matière de consultation populaire ne correspondrait en rien à la volonté d'assurer une procédure simplifiée et rapide devant la Cour. L'objet de la procédure de contrôle devant la Cour se limite strictement à savoir si l'organisation d'une consultation populaire est possible ou non. Il appartiendra donc à la Cour de se prononcer, de manière non équivoque, sur l'existence éventuelle d'une violation des normes, conditions et modalités dont elle doit assurer le respect.

Art. 6

L'article 6 vise à insérer dans le nouveau chapitre VIII*bis*, un article 118*ter* qui concerne la notification de la demande relative à l'organisation d'une consultation populaire.

Mme Catherine Fonck (cdH) et consorts déposent l'amendement n° 5 (DOC 52 2968/003) qui tend à apporter à l'article 6 quelques corrections techniques suggérées par le Conseil d'État dans son avis (DOC 53 2968/002).

artikel 4, teneinde de redactie ervan af te stemmen op het advies van de Raad van State (DOC 53 2968/002).

Art. 5

Artikel 5 beoogt in het nieuwe hoofdstuk VIII*bis* een nieuw artikel 118*bis* in te voegen, dat aan de hand van interne verwijzingen, de op de controleprocedure toepasselijke regels bevat.

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) c.s. dient amendement nr. 4 (DOC 53 2968/003) in, ter vervanging van artikel 5 van de bijzondere wet, teneinde rekening te houden met het advies van de Raad van State (DOC 53 2968/002).

De staatssecretaris verwijst naar het advies van de Raad van State, waarin het volgende wordt gesteld: "De afdeling Wetgeving vraagt zich af waarom de stellers van het voorstel artikel 118 van de bijzondere wet van 6 januari 1989, dat voorziet in de mogelijkheid voor de partijen om een vordering tot uitlegging in te stellen, niet van toepassing hebben gemaakt op de controleprocedure voor de volksraadplegingen." De staatssecretaris legt uit dat de eventuele mogelijkheid om een procedure tot uitlegging in te stellen in verband met een inzake volksraadplegingen uitgesproken beslissing volstrekt niet zou stroken met het streven naar een vereenvoudigde, snelle procedure voor het Hof. De controleprocedure voor het Hof dient uitsluitend om uit te maken of het al dan niet mogelijk is een volksraadpleging te organiseren. Derhalve zal het Hof toekomen zich ondubbelzinnig uit te spreken over de vraag of eventueel sprake is van een schending van de normen, voorwaarden en nadere regels waarvan dat Hof de inachtneming moet waarborgen.

Art. 6

Artikel 6 is erop gericht in het nieuwe hoofdstuk VIII*bis* een artikel 118*ter* in te voegen betreffende de kennisgeving van het verzoek om een volksraadpleging te organiseren.

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) c.s. dient amendement nr. 5 (DOC 53 2968/003) in, dat ertoe strekt in artikel 6 enkele technische verbeteringen aan te brengen die de Raad van State in zijn advies (DOC 53 2968/002) heeft gesuggereerd.

Art. 7

L'article 7 vise à insérer dans le nouveau chapitre VIIIbis, un article 118quater qui permet aux autorités auxquelles la demande a été notifiée d'adresser à la Cour un mémoire dans lequel elles pourront formuler leurs observations.

Mme Catherine Fonck (cdH) et consorts déposent l'amendement n° 6 (DOC 52 2968/003) qui tend à apporter à l'article 7 quelques corrections techniques suggérées par le Conseil d'État dans son avis (DOC 53 2968/002).

CHAPITRE 3

**Modifications de la loi spéciale du
12 janvier 1989 relative aux Institutions
bruxelloises**

Art. 8

L'article 8 tend à exécuter l'article 39bis, alinéa 2, de la Constitution, inséré par la proposition DOC 53 2966/001. La disposition prévoit que l'ordonnance relative aux modalités et à l'organisation d'une consultation populaire dans la Région de Bruxelles-Capitale devra être adoptée à la majorité des deux-tiers des suffrages exprimés et à la majorité absolue des suffrages dans chaque groupe linguistique.

Mme Catherine Fonck (cdH) et consorts déposent l'amendement n° 7 (DOC 52 2968/003) qui tend à remplacer l'article proposé par une disposition intégrant les observations formulées par le Conseil d'État dans son avis (DOC 53 2968/002). Les conditions de majorités énoncées dans le libellé initial de l'article restent toutefois identiques.

Art. 9

L'article 9 fixe la date d'entrée en vigueur de la présente proposition de loi spéciale au 1er juillet 2014.

Cette disposition ne fait l'objet d'aucun commentaire.

*

M. André Flahaut, président, signale que des corrections techniques seront apportées.

Art. 7

Artikel 7 is erop gericht in het nieuwe hoofdstuk VIIIbis een artikel 118quater in te voegen, dat de overheden die van het verzoek in kennis zijn gesteld de mogelijkheid biedt bij het Hof een memorie in te dienen waarin zij hun opmerkingen kunnen formuleren.

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) c.s. dient amendement nr. 6 (DOC 53 2968/003) in, dat ertoe strekt in artikel 7 enkele technische verbeteringen aan te brengen die de Raad van State in zijn advies (DOC 53 2968/002) heeft gesuggereerd.

HOOFDSTUK 3

**Wijzigingen van de bijzondere wet van
12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse
Instellingen**

Art. 8

Artikel 8 strekt tot uitvoering van artikel 39bis, tweede lid, van de Grondwet, dat zou worden ingevoegd bij het voorstel DOC 53 2966/001. Die bepaling stelt in uitzicht dat de ordonnantie betreffende de nadere regels voor en de organisatie van een volksraadpleging in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal moeten worden "aangenomen met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen en met een volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen in elke taalgroep".

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) c.s. dient amendement nr. 7 (DOC 53 2968/003) in, dat ertoe strekt het voorgestelde artikel te vervangen door een bepaling waarin de opmerkingen zijn opgenomen die de Raad van State in zijn advies heeft geformuleerd (DOC 53 2968/002). De in de oorspronkelijke tekst van het artikel vermelde meerderheidsvereisten blijven evenwel identiek.

Art. 9

Artikel 9 stelt de datum van inwerkingtreding van het ter bespreking voorliggende voorstel van bijzondere wet vast op 1 juli 2014.

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

*

Voorzitter André Flahaut meldt dat technische correcties aan de tekst zullen worden aangebracht.

C. Proposition de révision de l'article 142 de la Constitution (DOC 53 2971/001)

Article unique

Mme Barbara Pas (VB) et consorts déposent l'amendement n° 1 (DOC 53 2971/002) visant à supprimer l'article unique de la proposition de révision de l'article 142 de la Constitution. Les auteurs de l'amendement sont en effet opposés au contrôle préalable de constitutionnalité tel que prévu par cet article, qui restreint la compétence des régions d'organiser une consultation populaire.

*

M. André Flahaut, président, signale que des corrections techniques seront apportées.

IV. — VOTES

A. Proposition d'insertion d'un article 39bis dans la Constitution (DOC 53 2966/001)

Art. unique

L'amendement n° 2 visant à remplacer l'article unique est rejeté par 12 voix contre 5.

L'amendement n°1 est rejeté par 12 voix contre une et 4 abstentions.

L'article unique, tel que corrigé, est ensuite adopté par 12 voix contre 5.

B. Proposition de loi spéciale portant modification de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle et de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises, en vue de permettre l'organisation de consultations populaires régionales (DOC 53 2968/001)

Article 1er

L'article 1er est adopté par 12 voix contre 5.

Art. 2

L'amendement n° 1 visant à remplacer l'article 2, est adopté par 12 voix et 5 abstentions.

C. Voorstel tot herziening van artikel 142 van de Grondwet (DOC 53 2971/001)

Enig artikel

Mevrouw Barbara Pas (VB) c.s. dient amendement nr. 1 (DOC 53 2971/002) in, dat ertoe strekt het enig artikel van dit voorstel weg te laten. De indieners van het amendement zijn immers gekant tegen de bij dit artikel beoogde voorafgaande grondwettigheidstoets, die de bevoegdheid van de gewesten om een volksraadpleging te houden inperkt.

*

Voorzitter André Flahaut preciseert dat technische correcties zullen worden aangebracht.

IV. — STEMMINGEN

A. Voorstel tot invoeging van een artikel 39bis in de Grondwet (DOC 53 2966/001)

Enig artikel

Amendement nr. 2, dat ertoe strekt het enig artikel te vervangen, wordt verworpen met 12 tegen 5 stemmen.

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 12 stemmen tegen 1 en 4 onthoudingen.

Het enig artikel, zoals verbeterd, wordt vervolgens aangenomen met 12 tegen 5 stemmen.

B. Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, teneinde de organisatie van gewestelijke volksraadplegingen toe te laten (DOC 53 2968/001)

Artikel 1

Artikel 1 wordt aangenomen met 12 tegen 5 stemmen.

Art. 2

Amendement nr. 1, dat ertoe strekt artikel 2 te vervangen, wordt aangenomen met 12 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 3

L'amendement n° 2 est adopté par 12 voix et 5 abstentions.

L'amendement n° 8 devient par conséquent sans objet.

L'article 3, tel qu'amendé, est ensuite adopté par 12 voix contre 5.

Art. 4

L'amendement n° 3 visant à remplacer l'article 4, est adopté par 12 voix et 5 abstentions.

Art. 5

L'amendement n° 4 est adopté par 12 voix et 5 abstentions.

L'article 5, tel qu'amendé, est ensuite adopté par 12 voix contre une et 4 abstentions.

Art. 6

L'amendement n° 5 est adopté par 12 voix et 5 abstentions.

L'article 6, tel qu'amendé, est ensuite adopté par 12 voix contre 5.

Art. 7

L'amendement n° 6 est adopté par 12 voix contre une et 4 abstentions.

L'article 7, tel qu'amendé, est ensuite adopté par 12 voix contre 5.

Art. 8

L'amendement n° 7, qui remplace l'article 8, est adopté par 12 voix contre 5.

Art. 9

L'article 9 est adopté par 12 voix contre 5.

Art. 3

Amendement nr. 2 wordt aangenomen met 12 stemmen en 5 onthoudingen.

Bijgevolg vervalt amendement nr. 8.

Het aldus geamendeerde artikel 3 wordt vervolgens aangenomen met 12 tegen 5 stemmen.

Art. 4

Amendement nr. 3, dat ertoe strekt artikel 4 te vervangen, wordt aangenomen met 12 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 5

Amendement nr. 4 wordt aangenomen met 12 stemmen en 5 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 5 wordt vervolgens aangenomen met 12 stemmen tegen 1 en 4 onthoudingen.

Art. 6

Amendement nr. 5 wordt aangenomen met 12 stemmen en 5 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 6 wordt vervolgens aangenomen met 12 tegen 5 stemmen.

Art. 7

Amendement nr. 6 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 1 en 4 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 7 wordt vervolgens aangenomen met 12 tegen 5 stemmen.

Art. 8

Amendement nr. 7, dat artikel 8 vervangt, wordt aangenomen met 12 tegen 5 stemmen.

Art. 9

Artikel 9 wordt aangenomen met 12 tegen 5 stemmen.

*
* *

Par dérogation à l'article 82, 1., du Règlement, la commission a décidé de procéder immédiatement au vote sur l'ensemble de la proposition de loi spéciale.

L'ensemble de la proposition de loi spéciale, ainsi amendée et corrigée est adopté par 12 voix contre 5.

C. Proposition de révision de l'article 142 de la Constitution (DOC 53 2971/001)

Article unique

L'article unique, tel que corrigé, est adopté par 12 voix contre 5.

L'amendement n° 1 devient par conséquent sans objet.

Les rapporteurs,

Luk VAN BIESEN
Christiane VIENNE

Le président,

André FLAHAUT

Dispositions nécessitant une mesure d'exécution: *nihil*

*
* *

De commissie beslist om, in afwijking van artikel 82, 1., van het Reglement, onmiddellijk over te gaan tot de stemming over het gehele voorstel van bijzondere wet.

Het aldus geamendeerde en verbeterde gehele voorstel van bijzondere wet wordt aangenomen met 12 tegen 5 stemmen.

C. Voorstel tot herziening van artikel 142 van de Grondwet (DOC 53 2971/001).

Enig artikel

Het enig artikel, zoals verbeterd, wordt aangenomen met 12 tegen 5 stemmen.

Bijgevolg vervalt amendement nr. 1.

De rapporteurs,

Luk VAN BIESEN
Christiane VIENNE

De voorzitter,

André FLAHAUT

Bepalingen die een uitvoeringsmaatregel vergen: *nihil*